

Z OBSAHU Lidská sexualita a její eschatologické naplnění – III. část

08

Cesta vzhůru za sedmi ctnostmi J. R. R. Tolkiena

11

Neobyčejné příběhy obyčejných pacientů aneb Člověčenství prožité v hospici

14

Duccio di Buoninsegna: Kristus se zjevuje Marii Magdaléně (cca 1308–1311)

Svědčyně života

Je ráno. Město ještě spí. Ona kráčí sama – tichým krokem, který nese smutek a lásku zároveň. Evangelista Jan ji zachycuje v pohybu: jde ke hrobu. Nečeká zázrak – jen tělo, které tolik znamenalo. Její cesta nezačíná vítězstvím, ale ztrátou. Ne provázená jistotou, ale prázdnotou. Ne v triumfu, ale v bolesti, která nemá slova.

Scéna před prázdným hrobem je starobylým obrazem lidského hledání. V tom prostoru neleží jen Ježíš – leží tam i naše otázky, zranění, nevyslovené touhy. A právě tam zaznívá Boží oslovení, prosté a přesto hluboké: „Marie!“ (srov. Jan 20,16) Jediné slovo. Jedno jméno. A v něm se láme tma. Magdaléna se obrací, poznává, nachází.

Její vnitřní cesta je stejně důležitá jako ta vnější. Ze ženy, která hledala

mrtvé tělo, se stává svědkyně života. Ne proto, že by věděla víc než ostatní, ale protože zůstala. Věrná v lásce, když naděje pohasla.

Církev ji nazývá apoštolkou apoštolů – ne z titulu moci, ale z důvěry. Kdo je tato žena, jejíž tichá věrnost proměnila dějiny? Evangelia Marii Magdalénu ukazují jako učednici, která následovala Ježíše, stála pod křížem a zůstala i tam, kde jiní odešli. Právě jí se první zjevil Vzkříšený – ne v jistotě, ale ve zmatku. Ne v triumfu, ale ve ztrátě. Oslovením jménem se stává svědkyní nového života a nese tuto radostnou zvěst apoštolům. Její svátek slavíme 22. července. V roce 2016 její jedinečné postavení potvrdil i papež František, když její památku liturgicky povýšil na svátek. Marie nehlásá

dogma, ale žitou zkušenost – jako někdo, koho se dotkl Bůh.

I my putujeme k „hrobům“ – ve válkách, v samotě, ve ztrátách. A v těch chvílích slyšíme otázku, kterou Ježíš položil Marii: „Koho hledáš?“ Možná i nám zní stejná výzva: zůstaň. Neutíkej. Protože právě v té temnotě může zaznít Boží hlas.

Putování Magdalény je pozváním: vytrvat u hrobu, dokud nepřijde úsvit. Zůstat, i když odpověď nepřichází. A právě tam, kde slova selhávají, se může zrodit světlo – ne z odpovědi, ale z oslovení.

*P. ThLic. Juraj Begany SVD
farní vikář Římskokatolické
farnosti u kostela Všech svatých
v Praze–Uhřetíněvsi*

Více než 200 křesťanských farmářů zavražděno před a po Dni demokracie v Nigérii

Více než 200 křesťanských civilistů, včetně dětí a starších osob, bylo zabito při koordinovaných útocích ozbrojených fulbských milic v nigerijském středním pásu – těsně před a po Dni demokracie, státním svátku oslavujícím návrat země k demokratickému zřízení.

Útoky probíhaly od večera 11. června až do časných ranních hodin 13. června a zasáhly převážně křesťanské zemědělské komunity ve státech Plateau a Benue. V první vlně útoků, která začala večer 11. června – jen několik hodin před svátkem – napadli ozbrojení Fulbové farmáře v náčelnictví Rigwe v okrese Bassa ve státě Plateau. Podle místních zdrojů byli poblíž vesnice Nkiedonwro zavražděni čtyři lidé, včetně devítiměsíčního kojence, když se vraceli z polí se sklizenou zeleninou.

Oběti, identifikované jako Musa Chega (40 let), Gali (43 let), Uhwie Emmanuelová (25 let) a její dcerka Mary Emmanuelová, byly napadeny mačetami. Další dva lidé utrpěli těžká zranění. Skupina mířila na zeleninový trh ve městě Jos, ale byla cestou přepadena.

Dva dny nato, v časných ranních hodinách 13. června, došlo k dalšímu masakru – tentokrát v osadě Yelwata v okrese Guma ve státě Benue. Těžce ozbrojení útočníci zde od 23:00 do 1:00 udeřili na převážně křesťanské obyvatele. Podle svědectví komunity si útok mohl vyžádat až 200 mrtvých.

Mezi oběťmi byly i osoby, které dříve uprchly před násilím z jiných oblastí – zejména ze států Nasarawa a Benue. Útočníci podle svědků polévají stánky na tržišti benzinem a zapalovali je, přičemž v plamenech uhořely celé rodiny, které se uvnitř skrývaly.

Matthew Mnyam, bývalý státní úředník pro oblast školství a místní vůdce v Yelwatě, potvrdil rozsah zkázy:

„Některé rodiny byly zcela vyhlazeny. Muž, jeho dvě manželky i všechny jejich děti byli zaživa upáleni. Šlo o dobře koordinovaný útok vedený současně z východu i západu komunity.“

V těžce noci došlo i k útoku na nedalekou vojenskou základnu u města Daudu.

Foto: Mike Odeh James

Byli při něm zabiti nejméně dva vojáci; některé zprávy hovoří až o pěti padlých. Nigerijská armáda přesný počet nepotvrdila. Podle serveru *Leadership News* policie státu Benue útok potvrdila, ale odmítla sdělit přesný počet obětí s odkazem na probíhající vyšetřování.

„Naše taktické jednotky zareagovaly rychle a podařilo se neutralizovat některé z útočníků,“ uvedla mluvčí policejního superintendanta Sewuese Edetová. Zároveň potvrdila, že mezi mrtvými i zraněnými jsou civilisté.

V posledních týdnech se útočníci zaměřili na přepadávání farmářů za bílého dne, zejména ve státě Plateau. Podle Asociace pro rozvoj mládeže Miango (MYDA) došlo v oblasti Rigwe mezi 3. a 9. červnem k sérii přepadů, které si vyžádaly nejméně deset mrtvých a řadu zranění.

Joseph Chudu Yonkpa, mluvčí mládežnického hnutí Irigwe, upozornil, že podobné útoky často předcházejí rozsáhlým masakrům.

„Před letošním masakrem v Zike, při němž zemřelo 54 lidí, docházelo dva týdny ke každodenním přepadům,“ uvedl. Zpravodajské informace podle něj na-

značují, že dalšími cíli útoků mohou být oblasti Nkien-whie, Miango a Teegbe.

Podle zprávy Iniciativy pro integrální rozvoj venkovské mládeže (RUYISI) bylo mezi lety 2001 a 2023 fulbskými milicemi napadeno celkem 65 komunit v náčelnictví Irigwe – některé z nich opakovaně. Největší nárůst byl zaznamenán v roce 2021, kdy bylo napadeno 44 komunit během jediného roku.

Rostoucí beztrestnost vyvolává obavy mezi místními obyvateli i občanskou společností. Bezpečnostní složky bývají kritizovány za opožděné nebo zcela chybějící zásahy – v případě masakru v Yelwatě údajně nedošlo k žádné reakci ze strany jednotek, které se nacházely v blízkosti.

Mnohé z posledních obětí byli křesťanští farmáři, kteří už dříve museli opustit své domovy a žili v provizorních přístřešcích. K tragickým událostem došlo právě v době oslav Dne demokracie – symbolického svátku návratu Nigérie k civilní vládě. Tento týden se tak stal jedním z nejkrvavějších momentů letošního roku v nigerijském středním pásu.

Persecution.org

Britští politici vyzývají papeže Lva XIV., aby se zastal Jimmyho Laie

Alex Sobel, člen britského parlamentu, 21. června 2025 po zvláštní audienci pro členy Meziparlamentní unie (IPU) předal ve Vatikánu papeži Lvu XIV. dopis, v němž ho vyzývá, aby se zastal Jimmyho Laie.

Jimmy Lai, sedmasedmdesátiletý britský občan a praktikující katolík, je od prosince 2020 vězněn hongkongskými úřady. Audience se konala v návaznosti na druhou parlamentní konferenci o mezináboženském dialogu: Posilování důvěry a přijímání naděje pro naši společnou budoucnost.

Na konferenci, kterou společně zorganizovaly IPU a italský parlament, se sešly stovky poslanců a také řečníků, náboženských představitelů, delegátů OSN, zástupců občanské společnosti a mezinárodních odborníků z téměř 100 zemí, kteří zareagovali na motto jubilejního roku „poutníci naděje“ v atmosféře narůstajícího počtu konfliktů, silící polarizace a zneužívání náboženství.

Během audience papež Lev XIV. zdůraznil význam lidských práv pro všechny: „Všeobecná deklarace lidských práv, schválená a vyhlášená Organizací spojených národů 10. prosince 1948, je nyní součástí kulturního dědictví lidstva. Tento text, který je stále aktuální, může významně přispět k tomu, aby se člověk ve své nedotknutelné integritě stal základem pro hledání pravdy a navrácení důstojnosti těm, kdo se necítí být ve své nejvnitřnější podstatě a ve svém svědomí respektováni.“

Po audienci se papež Lev XIV. setkal s řadou účastníků. Mezi nimi byl i Alex Sobel, který mu osobně předal dopis podepsaný několika britskými poslanci, v němž upozorňují na zoufalou situaci Jimmyho Laie. Mezi signatáři dopisu byli mimo jiné dva politici, na které Čína uvalila sankce za jejich postoje ke stavu lidských práv v Číně a Hongkongu: lord Alton z Liverpoolu, baronka Kennedyová

ze Shaws a poslední guvernér Hongkongu, lord Patten z Barnes.

V dopise se kromě jiného uvádí, že Jimmy Lai, „přestože je očerňován v hongkongských médiích a neúnavně pronásledován nepřátelskými úřady na základě vykonstruovaných obvinění, se provinil pouze jednou věcí: že se veřejně zastává demokracie a lidských práv pro všechny a staví se proti útlaču ze strany Komunistické strany Číny a jejímu potlačování lidských práv – hodnot, za které bojoval svatý Jan Pavel II. v Polsku během tamější komunistické tyranie“.

Jimmy Lai je již více než 1600 dní držen v samovazbě a hrozí mu doživotní vězení pouze za to, že se držel svých zásad. Vzhledem k jeho věku a zdravotnímu stavu mu možná již mnoho let života nezbývá. Kromě toho je mu často upírána možnost přijímat eucharistii a není mu dovoleno účastnit se mší svatých konaných ve věznicích. Pro tento zákaz neexistuje žádné rozumné odůvodnění a jedná se o nelidské a ponižující zacházení.

Dopis vyzývá papeže Lva XIV., aby „případ Jimmyho Laie nadnesl u čínských úřadů a usiloval o duchovní pomoc pro něj. Měl by mít možnost setkat se bez dalších překážek s knězem, přijímat eucharistii a účastnit se mší.“

Britští poslanci dále požádali papeže Lva XIV., aby se setkal s Jimmyho synem Sebastienem Laiem, požehnal mu a povzbudil ho, aby pokračoval v boji za osvobození svého otce.

Lev XIV. dosud na dopis ani na výzvy k respektování lidské důstojnosti, o které Jimmy Lai každý den připravován nelidským zacházením ve věznicích, neodpověděl – přestože právě o lidské důstojnosti papež hovořil při nedávné audienci.

SLOVO KNĚZE

O statistice se v jedné televizní pohádce zpívá: „Neklesejme na mysl, ona nám to vyčíslí.“ Mno, jeden by na mysl i klesl, kdyby se zamyslel nad tím, co spočítal Eurostat o dětech v tzv. „samostatných domácnostech“ (= buď jedna osoba žijící samostatně, nebo skupina osob, které nemusí být nutně příbuzné a žijí na stejné adrese se společným vedením domácnosti, tj. sdílejí alespoň jedno jídlo denně nebo obývací pokoj). Už v tom (alespoň já) vidím prapodivnou zvláštnost, že Eurostat necítí potřebu počítat rodiny (ale budiž).

Pro nás jako občany České republiky může být jako brzda při klesání myslí fakt, že se držíme nad průměrem EU a v počtu domácností s dětmi jsme na pěkném čtvrtém místě za Kypr a před Rumunskem s cca 28%. Jasným favoritem v této disciplíně je Slovensko (35,6%). Sice se tedy můžeme chválit (asi jako jednooký mezi slepými), ale to nic nemění na skutečnosti, že EU statisticky vymírá. Můžeme domýšlet a konspirovat, že za několik (spíše málo než více) desítek let bude v EU méně lidí a většinu z nich budou tvořit muslimové a opravdu věřící křesťané, neboť obě tato náboženství přijímají děti jako dar od Boha.

Já osobně bych poradil Eurostatu, pokud by chtěl statistiku optimističtější, aby se zaměřil na domácnosti s pejsáčky a kočičkami (a jinými čtyř a více či méně, případně beznohými mazlíčky). Čísla by pravděpodobně vypadala lépe.

Další (smutný) fakt plynoucí z této statistiky je ten, že většinu drží rodiny s jedním dítětem a rodiny se třemi a více dětmi jsou v drtivé menšině. Važme si takových rodin a modelme se za ně (zvláště za ty katolické i za nekatolické, aby se katolickými staly), aby v nich byla žita a předávána opravdová láska a víra.

Evermod Jan Sládek

P. Mgr. Evermod Jan Sládek, OPraem. farář farností Lomnice nad Popelkou, Libštát a Nová Ves nad Popelkou

Drazí čtenáři, redakce RC Monitoru vám přeje krásné a pokojné léto. Následující číslo vyjde 17. srpna.

Ewelina U. Ochab
Religion Unplugged
Přeložil Pavel Štička, redakčně kráceno

PROSTE, A DOSTANETE

27. července 2025 – 17. neděle v mezidobí – Lk 11,1–13

Cyrl Alexandrijský

Proč se ale modlí ten, kdo má plnost všeho dobra, kdo je dokonalý a nic mu neschází? Říkáme, že skrze vtělení na sebe vzal možnost věnovat se podle své vůle lidským věcem ve vhodném čase. Pokud jedl a pil, není divu, že se také modlil – aby nás naučil, že nemáme být v modlitbě vlažní, ale máme v ní vytrvávat s největší horlivostí.

Augustin

První slovo – a kolik milosti! Neodvažoval ses pozvednout tvář k nebi – a najednou jsi přijal Kristovu milost. Ze zlého sluhy ses stal dobrým synem. Měj tedy odvahu, ne kvůli svým činům, ale díky Kristově milosti. Není to pýcha, ale víra. Hlásat, co jsi přijal, není domýšlivost, ale věrnost. Pozvedni tedy oči k Otci, který tě zplodil v koupeli (křtu) a vykoupil skrze Syna. Říkej mu „Otče“ jako syn – ale nepřisuzuj si zvláštní postavení: zvláštním způsobem je Otcem pouze Krista, nám je Otcem obecně – jeho totiž zplodil, nás stvořil. Proto se v Matoušově evangeliu říká: *Otče náš, který jsi na nebesích* – totiž na těch, o kterých bylo řečeno: *Nebesa vypravují o Boží slávě* (Ž 19,2). Nebem je stav, kde vina končí, kde není rána smrti.

Řecký výraz *epiúSION* znamená „nadpodstatný“. Nejde o chléb, který vstupuje do těla, ale o chléb věčného života, který zachovává podstatu naší duše. V našem jazyce se však tento chléb, který Řekové nazývají „přicházející“, překládá jako „každodenní“. Pokud je to však chléb každodenní, proč jej přijímáš jen jednou za rok, jak to dělávají na východě? Přijímej každý den to, co ti má každý den prospívat. Žij tak, abys byl každý den hoděn jej přijmout. Je to znamení Pánovy smrti a odpuštění hříchů. Kdo má ránu, hledá lék: ranou je hřích, lékem nebeská svátost. Přijímáš-li denně, Kristus pro tebe denně vstává – každý den je pro tebe *dnes*.

Foto: Alberto Fernandez Fernandez / wikimedia

Řehoř z Nyssy

Prosíme Pána také o osvobození od porušenosti a vykoupení ze smrti. Podle některých „přijď království tvé“ znamená: *ať na nás sestoupí tvůj Duch svatý, aby nás očistil*.

Jan Zlatoústý

Jako by říkal: Pane, dej, ať napodobujeme nebeské skutky a chceme vše, co chceš ty.

Titus

Chlebem duše je Boží moc, která přináší budoucí věčný život – tak jako chléb ze země zachovává život časný. Když prosíme o „každodenní“ chléb, máme na mysli Boží pokrm, který přichází a bude přicházet. Prosíme o jeho začátek, ochutnávku – aby Duch, který v nás přebývá, působil s mocí přesahující každou lidskou sílu, např. čistotou, pokorou atd.

Cyrl

Někteří tvrdí, že svatí by neměli prosit o tělesné věci, a proto tato slova vztahují na duchovní nazírání. Připouštím, že svatí se mají především snažit o duchovní

dary. Ale nelze jim vyčítat, že na Pánův příkaz prosí i o obyčejný chléb. Pán je totiž vybízí k tomu, aby si přáli čestnou chudobu – neboť o chléb neprosí ti, kdo jej mají, ale ti, kdo trpí nouzí.

Maxim Vyznavač

Když prosíme: *neuved' nás v pokušení*, znamená to: nedopusť, abychom byli zkoušeni žádostivými a dobrovolnými pokušeními. Apoštol Jakub učí, abychom neodmítali nedobrovolná pokušení, která vedou k růstu, když říká: *mějte radost, když podstoupíte různé zkoušky* (Jak 1,2).

Bazil Veliký

Není vhodné prosit v modlitbě o tělesné trápení. Pán nás učí prosit obecně, aby na nás pokušení nedoléhala. Pokud ale přijdou, je dobré prosit Pána o sílu je unést – aby se naplnilo slovo: *kdo vytrvá až do konce, bude spasen* (Mt 24,13).

přeloženo, zpracováno a redakčně upraveno podle www.catenaaurea.sk

CHCETE DŮVĚRNÝ VZTAH S BOHEM? ZKUSTE NĚCO NOVÉHO

Boží Duch je živý a působí všude kolem nás, ale někdy jsme roztěkaní a uniká nám to. Nebo své duchovní smysly nemáme naladěné tak, abychom si uvědomili, že to byl Bůh.

Kolikrát vás napadla zdánlivě nahodilá myšlenka, kterou jste vnímali jako moudrou a příhodnou, ale než jste ji stihli plně zpracovat, zazvonil vám telefon nebo vás přivolalo vaše dítě? Tyto záblesky moudrosti často představují poznání, které do nás vložil Bůh, ale jsme zvenčí příliš zaneprázdnění a zevnitř příliš hluchí, než abychom dané sdělení přijali.

Ke každému z nás Bůh mluví jedinečným způsobem. Někteří lidé „slyší“ Ježíšův hlas, jiní „cítí“, jak jim něco sděluje v písni, a další „vnímají“ Boží přítomnost, když stojí před něčím, co vyvolává bázeň, jako je třeba Grand Canyon. Já si Boží přítomnosti všímám nejčastěji tehdy, když dělám něco, k čemu mě sám přiměl. Když se těm činnostem věnuji, ztrácím pojem o čase a moje přílišné zaujetí sebou jako by se vytratilo. V mém případě jde mimo jiné o psaní nebo toulky lesem.

Podělím se s vámi o několik praktických cvičení, která mi pomáhají víc vnímat jemný Pánův hlas.

Činnosti, které prohloubily můj důvěrný vztah s Bohem

1. Travte čas s Nejsvětější svátostí. Pán mluví šeptem a mrzí mě, že mi tolik slov, která mi říká, uniklo proto, že jsem prostě nedávala pozor. Říkala jsem, že chci, aby vedl můj život, ale pak jsem neudělala žádnou změnu, která by mi umožnila lépe ho slyšet. Před několika postními obdobími jsem se rozhodla setrvat každý pátek hodinu před Nejsvětější svátostí. Co jsem během té hodiny dělala, se postupem času proměňovalo, jak jsem se naladila na to, co fungovalo nejlépe. Odměna výrazně převážila investici času a energie, kterou ode mě tento každodenní závazek vyžadoval.

2. Napište dopis Ježíši a sdělte mu, nač myslíte a co vám leží na srdci. Chce být vaším nejlepším přítelem a lépe než komu jinému mu můžete svěřit své nejniternější myšlenky a pocity. Ježíš se o vás intenzivně zajímá a má všechen čas na světě, aby vám mohl naslouchat. Proto se mu neostýchejte svěřit. Čím víc jsem Ježíši psala, tím lépe jsem byla schopna vydávat mu, co mě tížilo.

3. Budte tím, kým jste. Irenej napsal: „Boží slávou je živý člověk.“ Bůh vás dobře zná a dal vám jedinečné dary. Máte jasno v tom, jaké dary to jsou? Může to být práce se dřevem nebo hra na klavír. Už jsem vyprávěla o tom, jak se pro mě psaní stalo jedním ze způsobů, jimiž se přibližuji Ježíši. Věřím, že to je proto, že místo v mém mozku, na které se napojuji při modlitbě, je také místem, k němuž se připojuji při psaní. Zjistit své jedinečné obdarování může nějaký čas trvat, ale až se vám to podaří, pocítíte Pánovu přítomnost a pozvednete k němu své srdce, jak sv. Jan z Damašku definoval modlitbu.

4. Přestaňte se snažit řídit čas svých modliteb. Žádná asketická praktika (růženec, odpírání si, půst atd.) setkání s Bohem nezajistí. Bůh vždy jedná jako první (KKC 142, 259) a naším úkolem je reagovat (KKC 2090). Pokud máme svá očekávání, co se během našich modliteb stane, nenecháváme Boha být Bohem. Nejlepším postojem pro hledání Pána je povolnost (KKC 1742). Být povolný znamená nechat se snadno vést. Čas s Pánem nám může připadat neproduktivní. Pro něho je však cenný každý okamžik, kdy ho necháme hledět na nás, a když my hledíme na něho, měníme se. Když někdy sedím v tichém kostele, představuji si, jak Ježíš sestupuje z kříže a sedá

si vedle mě. Ze všeho nejvíc od něho chci blízkost, abych mu mohla položit hlavu na rameno nebo najít jeho ruku a chytit se jí. Odložte očekávání toho, co se během modlitby bude dít.

Změnit nás může jen přímý dotek od Pána

Duch svatý, přebývající v každém z nás, se neustále vztahuje k Bohu Otci, chválí ho a přimlouvá se za nás svým lkáním (Ř 8,26), když se den za dnem snažíme žít v jeho vůli. Jeho dobrota ve mně vyvolává touhu jít na každém kroku s ním a tyto méně běžné modlitební metody mi pomáhají dosáhnout alespoň stínu blízkosti, byť jednoho dne bude ten stín z Boží milosti odstraněn a poznám ho tváří v tvář (1K 13,12).

Teď jste na řadě vy. Jakými neobvyklými způsoby cítíte Boží přítomnost ve svém životě? Jak váš modlitební život zrcadlí jedinečné způsoby, jimiž s vámi Bůh komunikuje? Jaký nový modlitební postup by vám pomohl víc se přiblížit k Ježíši?

Natalie Hanemannová
Catholic Stand
Přeložila Alena Švecová

Natalie Hanemann
spisovatelka

MINISTRYNĚ Z GABONU

V neděli 22. června 2025 navštívila mši svatou v kostele Nanebevzetí Panny Marie a svatého Karla Velikého v Praze na Karlově ministryně obrany Gabonské republiky paní Brigitte Onganoa.

Ministryně byla v naší republice na služební cestě a výslovně si přála účastnit se v neděli tradiční latinské „tridentské“ mše svaté. Bylo zřejmé, že jde o její osobní preferenci, neboť katolická církev právě v její zemi přitahuje věřící velmi rozšířeným slavením tradičních mší. Ukazuje se totiž, že Afričané nutně nepotřebují k osvědčení své kulturní identity liturgické tance, které jsou jim Evropany takřka vnucovány jako něco údajně autentického, co by nám měli předvádět.

Diplomatický protokol bývá neúprosný a bojuje se v něm často o každou minutu. Avšak bylo zřejmé, že nedělní mše svatá má pro ministryni přednost přede vším ostatním. Jako evidentně praktikující tradiční katolička znala všechny liturgické postoje, které jsou navíc ve „staré“ mši náročnější a vyžadují i určitou výdrž. K přijímání šla nejen ona, nýbrž také někteří členové jejího doprovodu. Něco takového bychom u nás asi těžko mohli spatřit. Bývá spíše trapné vidět politiky, kteří jsou pozváni na bohoslužby při některé ze služebních příležitostí, kdy se nesluší nepřijít, ale přitom nevědí, jak se v kostele chovat.

Návštěva paní ministryně byla především lekcí skutečné katolicity. Paní Onganoa byla totiž dojata, že měla možnost prožít při mši svaté přesně to, co zná z její země v rovníkové Africe, mnoho tisíc kilometrů vzdálené od České republiky. Cítila se v pražském kostele doma, úplně stejně jako v gabonském hlavním městě Libreville. Prožívala to, co bylo dáno katolíkům po dlouhá staletí jako samozřejmost. Od Nového Zélandu po Aljašku byl katolík ve „své“ mši doma. Ani druhý vatikánský koncil jej nechtěl o tuto katolicitu připravit a jednoznačně požadoval to, co se brzy začalo věřícím zamlčovat: „užívání latinského jazyka ať je zachováno; ... je třeba dbát, aby věřící dovedli spolu recitovat nebo zpívat také latinsky části mešního řádu, které jim přísluší“ (srov. *Sacrosanctum concilium* 36 a 54). Přitom latinu není při tradiční mši svaté ani tolik hla-

Foto: P. Stanislav Příbyl

tě slyšet a ani jí není třeba až tolik umět. Většinu modliteb totiž pronáší kněz v tichosti, jež vládne celé vznešené a mystické atmosféře mše svaté, nejlépe též společně s tajuplně úchvatným gregoriánským chórem, který měl mít podle téhož koncilu „čelné místo“ mezi všemi druhy církevní hudby (srov. *Sacrosanctum concilium* 116).

Tím, že se kostel Panny Marie na Karlově nachází v našem hlavním městě, přitahuje zájem katolických turistů a návštěvníků z celého světa, z nichž mnozí přednostně vyhledávají tradiční liturgii. O světové rozšířenosti a rostoucí oblíbenosti tohoto obřadu svědčí nejen rostoucí množství těchto věřících z ciziny, nýbrž také jejich původ ze všech kontinentů zeměkoule. Jako by se zde v kostele, který založil náš Otec vlasti Karel IV., zpřítomňoval letniční zázrak, samozřejmě v podobě přizpůsobené dnešku: „My, Němci, Rakušané a Francouzi, obyvatelé zemí visegrádské čtyřky, Italové, Skandinávci, Brazilci, Indonésané, Hongkongčané, Tchajwanci, Američané od Texasu přes New York až po Kanadu, obyvatelé afrických krajů pod Saharou, přistěhovalí Britové, někdejší protestanté i charismatici, Australané a libanonští Maronité, ba i Trinidadané a Tobažané: všichni společně prožíváme veliké skutky Boží!“

Letniční zázrak na seslání Svatého

Ducha spočíval v porozumění cizím jazykům, jimiž byly hlášány veliké skutky Boží – *magnalia Dei*. A o ty právě jde. V samotných počátcích církve vyvstala naléhavá potřeba jejich zvěstování, k čemuž jsou národní jazyky nepochybně nezbytným médiem. Dnes ovšem vyvstává neméně naléhavá potřeba těmto Božím skutkům skutečně uvěřit. Kdo měl štěstí, že se mu dostalo nezkrácené katolické nauky o tajemství Eucharistie, ovšemže v mateřském jazyce, tomu pak přichází na pomoc tradiční latinská liturgie, v níž může tuto nauku opravdu niterně prožít. Je doslova ponořen do Božího tajemství, ve kterém se postupně vytrácí individualita kněze i potřeba nutně rozumět každému slovu. Tento katolík zkrátka ví, že na oltáři se skutečně dějí ona *magnalia Dei*: Kristus večeří s učedníky, trpí na kříži i z mrtvých vstává. Zde již nic nepomohou slova, nýbrž oddaná adorace. Pro katolické křesťany ze všech národů byl po mnohá staletí a dosud prokazatelně zůstává ideální právě latinský rámec mše svaté, při němž je katolicita a jednotu univerzální církve doslova hmatatelná.

Lze ovšem namítnout, že církev také u nás, zejména v hlavním městě, zřizuje duchovní správy pro příslušníky některých národů, které zde mají početnější zastoupení katolických věřících. Pro ně

se slouží mše slovensky, polsky, maďarsky, německy, anglicky, francouzsky a dalšími jazyky. Nicméně je třeba si přiznat, že taková církevní vstřícnost se stává spíše náboženským podkladem pro každodenní krajské setkávání přátel. To sice nepostrádá mezilidský a společenský význam, ale přesto je třeba ocenit ryze úmyslu těch cizinců, kteří se chtějí setkávat přednostně s Kristem.

Již církevní otcové si povšimli obsahové spojitosti zprávy Skutků apoštolů o seslání Ducha svatého se starozákonním vyprávěním o babylónském zmatení jazyků. Babylónský pokus o bohorovnost vedl k rozdělení lidstva, které však Duch svatý na letnici opět spojil. Dnes býváme v naší církvi velmi často svědky opětov-

ného zmatení jazyků, zejména pokud je třeba při bohoslužbách řešit přítomnost věřících z více národů, které byly před několika desetiletími od latiny v katolické církvi nerozumně odseknuty. Zkusme například sloužit mši při setkání katolíků ze zemí visegrádské čtyřky. Čeština, slovenština, polština – to je ještě dobré. Ale co s maďarštinou? Jak by se hned hodila být jen znalost modlitby Páně v latině: *Pater noster qui es in caelis...*

Z dosavadního působení papeže Lva XIV. je již dostatečně zřejmé, že on osobně latinu za součást života církve považuje. Právě v době postupující světové globalizace by mohla mít církev k dispozici praktický nástroj, o který se někdejší „revoluční“ nerozváznost zbytečně při-

pravila. Alespoň ve skromné podobě lze tak v kostele Nanebevzetí Panny Marie na Karlově zakusit plody takové globalizace, která vede k duchovnímu souznění národů propojených v Kristově eucharistickém tajemství.

P. Stanislav Příbyl

P. doc. JUDr. Stanislav Příbyl Ph.D., rektor kostela Nanebevzetí Panny Marie na Karlově a soudce Metropolitního církevního soudu Arcidiecéze pražské

PROČ BYCHOM MĚLI STAVĚT KRÁSNÉ ZPOVĚDNICE?

Zpověď je svátost, v níž vyznáváme temné skutky, ostudné hříchy, zbabělé kompromisy, opakované spory. Je něčím, co často spíš chceme mít za sebou, než co si přejeme dělat; víme, že ze zpovědi musíme jít, že je to „pro nás dobré“, stejně jako je pro nás dobré navštívit zubaře nebo lékaře. Mohlo by se zdát, že místo, kde přiznáváme, že jsme udělali něco špatného, a přijímáme očištné obmytí Vykupitelovou krví, by mělo být nenápadné, skryté, téměř nepovšimnuté, někde v rohu, možná propojené s okolní architekturou, jako například s úklidovou komorou (ve skutečnosti se po druhém vatikánském koncilu z některých zpovědních úklidové komory staly, přestože smetáky jistě neudělaly nic, čím by si zasloužily prostředí vyhrazené mystickým tvorům).

Architekti a stavitelé katolických kostelů a jejich vybavení však při své práci uvažovali výrazně jinak. Ze zpovědních dělali krásná (někdy až extravagantní) umělecká díla, umísťovali je na význačná místa, kde je nikdo nemohl přehlédnout, a zvyšovali jejich počet, aby se člověk nemohl vyhnout pohledu na ně.

Přínejmenším to byl katolický (proti reformační způsob, jak znovu zdůraznit to,

Foto: Peter Kwasniewski

co protestanti popírali: že Pán ve svém velikém milosrdenství poskytl katolické církvi prostředek k vymazání závažného hříchu, kterého se dopustíme po křtu, „druhé břevno po ztroskotání“. Oproti tvrzení některých raných heretiků mohl být po křtu spáchaný těžký hřích včetně odpadlictví odpuštěn. Žádný hřích kajícímu hříšníkovu trvale nezapovídal přístup k milosti. Na rozdíl od přesvědčení heretiků nedávější doby samotná víra nestačila; musela to být víra v Kristovu krev, kterou duším

na jeho příkaz přináší služba Církve – aby-
chom se mohli správně pokorit a být si na-
prосто jisti, že nám bylo odpuštěno.

To jsou některé z myšlenek, které mě napadaly, když jsem v únoru procházel kostely na Sicílii a začal si fotit krásné barokní zpovědnice, jež byly téměř v každém kostele. Nebudu se snažit přesně označovat, odkud která byla, protože to celkem není podstatné; pochybuji, že by se do daného kostela někdo vypravil jen proto, aby uviděl tamější zpovědnici. Spíš můžeme žasnout nad uměleckou tvorbou, která se na nich projevuje, a nad tím, jak toto vybavení vypovídá o silné, tiché, neochvějné lásce k této svátosti.

Peter Kwasniewski
New Liturgical Movement
Přeložila Alena Švecová

Dr. Peter Kwasniewski
filosof a teolog

LIDSKÁ SEXUALITA A JEJÍ ESCHATOLOGICKÉ NAPLNĚNÍ – III. ČÁST

I. Dva pohledy na společenskost člověka

Podle historických svědectví to byl už Sokrates, který se společně se sofisty jako první systematicky zamýšlel nad povahou lidské společnosti a došel přitom k závěru, že na ní lze uplatnit *dva základní pohledy*. V prvním přístupu se na ní díváme z čistě *utilitaristického* hlediska. V tom případě se ukazuje, že lidé se sdružují do společnosti a vzájemně se respektují, protože se vzájemně potřebují. Sokratovi a na něj navazující tradici se však tento přístup jeví jako nedostatečný. Neboť pokud by důvod, proč lidé vytvářejí společnost, a tedy primárně zakládají rodiny, spočíval na utilitaristických základech, znamenalo by to snížení druhého *na pouhý prostředek* k uspokojování mých potřeb. Člověk by se tím pro druhého člověka proměnil v pouhý prostředek a nástroj sloužící k realizaci jeho „osobních“ cílů.

Na to by šlo sice namítnout, že tyto poměry jsou vzájemné, takže prostředkem nejsem jen já pro druhého, ale i druhý pro mě, ale tím se nijak neodstraňuje neuspokojivý fakt, že hodnota každého člověka je za vykreslených okolností *čistě utilitární*. V určitých situacích by to nutně muselo vést k tomu, že některé lidské bytosti by bylo možné ze společnosti odstranit (nemocné, staré), protože již nikomu neslouží k ničemu a představují už jen zátěž pro zdravé a vitální jedince. Navíc, kritérium užitečnosti je značně variabilní a může být předdefinováno v závislosti na akutnosti a momentální důležitosti potřeb. To by mohlo vést k tomu, že za určitých okolností by byla nějaká skupina lidí prohlášena za škodlivou a tím pádem za vyloučenou z účasti na benefitech společenského produktu.

Proto Sokrates a řada na něj navazujících myslitelů tolik zdůrazňovali *hodnotu přátelství*, v němž ten druhý představuje dobro chtěné (milované) *pro něj samotné*. To zásadním způsobem charakteri-

Foto: Jaromír Mikulec / Člověk a Vira

zuje kvalitu přátelského vztahu, v němž užitečnost ustupuje do pozadí anebo je zcela opomíjena. V přátelském vztahu se otevírá prostor pro *oběť jednoho za druhého* a pro dání přednosti druhému před sebou samým.

2. Sexuální vztah muže a ženy není jen utilitární vazbou

Společnost muže a ženy (*societas domestica*) je taková, že v ní lze uskutečnit mimořádně intenzivní blízkost osob, a pokud se hovoří o lásce, je to namísto především s ohledem na jejich vzájemný vztah. Úcta, respekt a připravenost k oběti za druhého je v rámci rodiny základním požadavkem, který jeden od druhého oprávněně očekává. Pod tento požadavek spadá i to, co ve vztahu muže a ženy hraje významnou úlohu – jejich sexualita. Je-li člověk schopen opravdového přátelství a lásky, které jsou nutně spojeny s přijetím druhého pro něj samotného a s připraveností zajít pro jeho dobro až do krajnosti, pak je rodina prostředím, jež je těmito poměry přímo definována.

Odtud už je jen krůček k pochopení, že výkon lidské sexuality, v němž se dosahuje vysoký stupeň mezilidského soužití a v němž společenský vztah muže a ženy nabývá podoby společenství, nemá podléhat čistě utilitaristickým zásadám (co přináší mně), nýbrž má být pozvednut do výšin přátelství a lásky (co přináší druhému). I v tom se opět setkáváme s naplňováním úkolu člověka být stále dokonalejším a svobodně vytvářeným obrazem Tvůrce, který se k nám vztahuje ne pro své vlastní, ale pro naše dobro. V míře, v jaké poměr muže a ženy v rodině této výše nedosahuje, dochází k zatemňování jejich obrazu Tvůrce v nich a tím pádem i k odklonu od jejich bytostného povolání.

3. Vnitřní zraněnost člověka – překážka zobrazování Původce života

Každý z nás má dostatečně silnou zkušenost s tím, že za uskutečňováním tohoto našeho úkolu silně pokulháváme. Bolestně zakoušíme, že v nás převládá sebe-středná tendence, kvůli níž dáváme

Foto: Barbora Kullacova / Člověk a Víra

sobě přednost před druhým i v našich nejbližších vztazích. Rodinné soužití tím ztrácí svoji harmoničnost a je vystaveno nebezpečí, že se rozpadne. Tento problém není podobný obtížnému matematickému úkolu, který lze při aplikaci určitého nadání a úsilí intelektuálně vyřešit. Jde o *problém existenciální*, který je v nás zakódován natolik hluboko, že mu jsme svými silami schopni čelit jen částečně. To se nezbytně promítá i do výkonu naší sexuality, při němž náš protějšek snadno upadá do role pouhého předmětu našeho sobeckého uspokojování.

Hloubka a síla této obtíže je vyjádřena na prvních stránkách Starého Zákona, kde čteme o tom, že poté, co se muž a žena dopustili neposlušnosti (nerespektování) vůle svého Tvůrce, pocítili ve svém vzájemném vztahu stud a zahalili před sebou svoji nahotu. Proč se po narušení vztahu muže a ženy s jejich Původcem takto proměnila i atmosféra mezi nimi?

V této souvislosti je dobré obrátit naši pozornost k úvahám, jež nám zanechal papež Jan Pavel II. V jedné z jeho katechezí čteme: „Člověk se objevuje ve viditelném světě jako nejvyšší výraz božského daru, protože v sobě nese vnitřní dimenzi daru. A s ní vnáší do světa svou zvláštní podobnost s Bohem, jíž přesahuje a ovládá také svou ‚viditelnost‘ ve světě, svou tělesnost, své mužství a ženství,

svou nahotu. Odleskem této podobnosti je také prvotní vědomí snubního významu těla, proniknutého tajemstvím prvotní nevinosti.“

„Prvotním vědomím snubního významu těla“ se má na mysli vědomí prvotního člověka – a tedy člověka soudícího a jedajícího v souladu s hříchem nezraněnou přirozeností – v němž nahlíží, že pro toho druhého či tu druhou představuje dar a ten druhý či ta druhá je zase darem pro ní/něj. O několik stránek zpět stojí: „V tajemství stvoření byli muž a žena ‚dání‘ Stvořitelem zvláštním způsobem jeden druhému, a to nejen v dimenzi onoho prvního páru a onoho prvního společenství osob, ale v celé perspektivě lidského rodu a lidské rodiny. Zásadním faktem této existence člověka v každé etapě jeho dějin je, že ‚Bůh je stvořil jako muže a ženu‘, vždyť On je takto stále tvoří a stále jsou takoví.“

„Být darem pro druhého a přijímat druhé jako dar,“ to je základním posláním člověka a lze tak vyjádřit podstatný rozměr smyslu jeho života. Dar je něco cenného a má-li podobu lidské osoby, je třeba se k němu chovat způsobem, o němž jsme se již opakovaně zmínili: s maximální úctou a respektem. Dar si nemohu přivlastnit násilím, dar mi může být věnován jen a pouze svobodně a z lásky. Vzhledem k mé vlastní osobě z toho plyne důsledek, že i já sám mohu

existovat v modu daru pro druhého, pro mou ženu či mého muže, mám-li se v moci a sleduji-li mým jednáním dobro mého protějšku. Moc nad sebou samým ale ztrácím, jedním-li pod taktovkou mých pudů, které potřebuji uspokojit. Z této silné pudové podmíněnosti našeho jednání se vymaňujeme jen těžko a nezbytnost našeho osvobození z režie vášní nalezla svůj výraz v požadavku starých Řeků, kteří zdůrazňovali, že člověk se má stát sám sebou dosažením nezávislosti na spoutávajících vlivech faktorů, jež omezují činnost jeho svobodné vůle, tedy schopnosti, bez níž není osobní sebe-darování druhému myslitelné a proveditelné.

Zraněnost člověka v hlubině jeho bytí se v sexualitě projevuje s obzvláštní intenzitou. To, čeho by mělo být mezi mužem a ženou dosaženo svobodnou a vzájemnou výměnou, chce muž či žena dosáhnout „stržením druhého na sebe a pro sebe“, čímž se z toho druhého stává manipulovaný objekt a ztrácí svou, Stvořitelem chtěnou, protože do jeho přirozenosti zapsanou, důstojnost subjektu, který má hodnotu sám v sobě, má jednat sám za sebe a otevření se a darování se druhému má uskutečňovat z jeho vnitřního, nevynuceného a uváženého rozhodnutí. Ke znásilňování sebe samého a druhého má hříchem zraněný člověk nejbližší právě v oblasti sexuality. Jan Pavel II. na toto konto poznamenává:

„Můžeme říci, že vnitřní nevinost (tj. čistota úmyslu) při výměně daru spočívá ve vzájemné ‚akceptaci‘ druhého tak, jak to odpovídá samé podstatě daru; tímto způsobem vzájemné obdarování vytváří společenství osob. Jde tedy o to ‚přijmout‘ druhou lidskou bytost a ‚akceptovat‘ ji proto, že se v tomto vzájemném vztahu, o němž hovoří Gn 2, 23–25, muž a žena stávají darem jeden pro druhého, skrze celou pravdu a očividnost jejich vlastního těla v jeho mužství a ženství. Jde tedy o ‚akceptaci‘ či ‚vlídné přijetí‘, jež vyjadřuje a podporuje ve vzájemné nahotě význam daru, a proto prohlubuje jeho vzájemnou důstojnost. Taková důstojnost hluboce odpovídá skutečnosti, že Stvořitel chtěl (a i nadále chce) člověka, muže a ženu, ‚pro něho samého‘. Nevinost ‚srdce‘ a následně nevinost

Foto: Jaromír Mikulec / Člověk a Víra

zakoušení znamená mravní účast na věčném a trvalém úkonu Boží vůle.

Opakem takové ‚akceptace‘ či ‚vlídného přijetí‘ druhé lidské bytosti by byla ztráta samého daru, a tudíž proměna nebo dokonce snížení druhého na ‚předmět pro mě samého‘ (předmět žádosti-vosti, ‚neoprávněné přivlastnění‘ atd.).

Nyní se nebudeme zabývat podrobněji touto mnohotvárnou a předvídatelnou antitezí daru. Je však třeba... v kontextu Gn 2, 23–25 konstatovat, že takové vynucení daru na jiné lidské bytosti (na ženě ze strany muže, či naopak) a vnitřní ponížení na pouhý ‚předmět pro mne‘, by právě mělo označovat začátek studu. Ten totiž odpovídá hrozbě proti daru v jeho osobní intimitě a dosvědčuje vnitřní

zhroucení nevinnosti ve vzájemném zakoušení.“

Tato obsáhlejší citace slov Jana Pavla II. je velmi ilustrující. Stud se u nás projevuje především v oblasti naší sexuality, protože právě v ní se naše vnitřní zranění, slabost a špatnost projevuje s mimořádnou silou. Je to dokladem pravdy přesvědčení, že hřích nezničil lidskou přirozenost zcela a úplně, protože kdybychom byli veskrze zkažení, připadala by nám zkaženost naprosto normální a vlastně by námi ani jako zkaženost nebyla vnímána. Došlo by totiž k odstranění měřítka, v jehož světle se určitá jednání jeví jako mravně defektní. Jelikož však v sobě vnímáme, že za určitých okolností v nás povstává stud, dokazuje to, že naše

neporušená přirozenost nebyla úplně umlčena. Stále na nás vznášejí svoje nároky, které jsou nároky našeho Tvůrce zaměřené na naše vlastní dobro. Tato přirozenost (pozůstatek původně zdravé přirozenosti – *natura integra*) nás vede k tomu, abychom svůj život pojímali jako dar pro sebe i druhé se všemi důsledky, jež z toho plynou. Naše porušená přirozenost (*natura lapsa*) je tomu na překážku a zavléká nás do pasti sebe–střednosti, v níž se pokoušíme obstarat si dobro jen vynaložením našich vlastních sil. Při neustálém selhávání tohoto falešného projektu pak máme blízko k použití naší síly násilným způsobem. V oblasti sexuality to znamená, že ji začneme nahlížet jako zdroj vlastní sebeobsluhy a sebeuspokojování, které jsou k dispozici kdykoli si vzpomeneme či kdykoli nás po nich ovládne naše nezřízená touha. Že to nemůže zůstat bez negativních dopadů na vztahy k nám samým a k druhým, o tom se každodenně přesvědčujeme ze zkušenosti života v dnešní, od Boha odkloněné společnosti.

Roman Cardal

Mgr. Roman Cardal PhD.
filosof

Milí čtenáři, omlouváme se!

Letní příloha RC Monitoru letos bohužel nedorazí... Ne že bychom se snad zavařili vedrem, ale rozpočet se nám letos zkrátka roztekl jako zmrzlina na slunci. S těžkým srdcem jsme proto museli naši tradiční letní přílohu oželeť. Letní příloha RC Monitoru se pro mnohé stala malým svátkem uprostřed roku – a i my jsme ji vždy připravovali s radostí. Ale věříme, že „každá věc má svůj čas“ (Kaz 3,1) – a s pokorou prosíme o trpělivost. Naše snažení pokračuje dál a s vírou hledáme nové cesty, jak zůstat věrní poslání, které jsme přijali.

Mrzí nás to upřímně a věříme, že nám to odpustíte. O to víc se budeme snažit, aby podzimní a další čísla přinesla dvojnásobnou porci inspirace, povzbuzení ve víře a dobrého čtení.

Děkujeme za vaši finanční podporu, čtenářskou přízeň a trpělivost.
Za redakci Zdeňka Rybová

CESTA VZHŮRU ZA SEDMI CTNOSTMI J. R. R. TOLKIENA

Právě ctnosti nás – z Boží milosti – udržují na přímé a úzké cestě morálky, důstojnosti a svobody. A J. R. R. Tolkien, dost možná největší autor mýtů nynější éry, sedm z těchto ctností ilustroval ve svých knihách o dějinách Středozemě.

Jako zastánce klasického liberálního vzdělání – velkých myšlenek a velkých knih západní tradice – mě zajímá důraz na sedm základních ctností: odvahu, uměřenost, spravedlnost, zodpovědnost, moudrost, přátelství a úžas. V určité podobě nyní napíši o každé z nich. Samozřejmě se mi v této souvislosti, jak náleží, vybavuje deset ctností západní civilizace.

Čtyři klasické:

- *Moudrost: schopnost rozpoznávat dobré od zlého*
- *Spravedlnost: dávat každému, co mu patří*
- *Uměřenost: používat stvořená dobra k dobrému*
- *Statečnost: dělat, co je správné, ať to stojí cokoli*

Tři římské ctnosti:

- *Úsilí: uznání, že se pilná práce a znamenitost líbí bohům*
- *Osud: představa, že každý něco znaménáme a máme své určení*
- *Úcta: ctít svou matku, otce a bohy*

Tři křesťanské ctnosti:

- *Víra: věřit v neviditelné*
- *Naděje: podobně jako v případě pohanského „osudu“ věřit, že jsme důležití a máme místo ve věčném království našeho Otce*
- *Láska: obětovat se pro jeden pro druhého*

Když přemýšlím o sedmi ctnostech i o velkých ctnostech Řeků, Římanů a křesťanů, znovu se mi připomíná význam a důležitost západní tradice. Určitě existují profesionální odpůrci Západu, lidé, kteří vidí jen rasismus, sexismus a kolonialismus. Ano, jako západní civi-

Paolo Veronese: Alegorie moudrosti a síly (cca 1565)

lizace jsme vinni mnoha zločiny, zejména pokud jde o zacházení s lidmi afrického původu nebo s americkými indiány.

Chtěl bych však také objasnit a poukázat na to, že západní civilizace dala světu svobodu, rovnost a republikánské zřízení. Také světu poskytla celou řadu hrdinů: Sókrata, Platóna, Aristotela, Ci-

cerona, Catona mladšího, sv. Perpetuu, sv. Augustina, sv. Benedikta, krále Alfréda Velikého, sv. Tomáše Akvinského, Jana Kalvína, sira Thomase Morea, Erasma, Edmunda Burkeho, George Washingtona, Abrahama Lincolna, Ronalda Reagana a Jana Pavla II. Hrdě a se vztyčenou hlavou bych s radostí kteroukoli z těch-

Giotto di Bondone: Spravedlnost váží jednotlivé lidi (14. století)

to postav postavil proti osobnostem, jež zplodila jakákoli jiná světová civilizace.

Když uvažuji o množství ctností, které jsem právě zmínil, vybavuje se mi jeden z mých celoživotních oblíbených hrdinů, profesor anglického jazyka a literatury na Oxfordu, J. R. R. Tolkien, dost možná největší autor mýtů nynější éry. Ve skutečnosti si jsem jist, že o pět set let později budou osmnáctiletí studovat Tolkiena stejně, jako studujeme Homéra, Vergilia, Danta a Miliona.

Poprvé jsem se s profesorem Tolkienem setkal – prostřednictvím jeho knih – v roce 1977, těsně po svých desátých narozeninách. Ačkoli od jeho smrti tehdy uplynuly již čtyři roky, na podzim 1977 bylo vydáno Tolkienovo mistrovské dílo *Silmarillion*, které redigoval a dokončil jeho syn Christopher. Sice jsem byl ještě příliš malý, abych mu mohl porozumět v celé jeho geniální komplexnosti, ale rozpoznal jsem, že je něčím významné, a tak jsem se ho tehdy asi patnáctkrát snažil přečíst, ovšem nikdy se mi to nepodařilo.

Od té doby jsem už však *Silmarillion*, *Hobita* a *Pána prstenů* přečetl tolikrát, že to ani nedokážu spočítat. Pokaždé, když je čtu, stimulují můj intelekt, a co je ještě důležitější, také moji představivost.

Jakožto válečný hrdina, který sloužil v první světové válce, profesor, každodenní účastník katolické mše, konzervativce a autor mýtů byl Tolkien silně zá-

padní člověk. Sedm ctností školy Ascent Classical Academy by velice oceňoval. Projděme si je.

První ctnost, odvaha

Celý příběh *Hobita* a *Pána prstenů* se samozřejmě týká odvahy. Odvahy malých konat velké věci. Bilbo, Frodo, Sam, Smíšek a Pipin jsou ve Středozemi ti nejmenší, ale svou houževnatostí a odvahou se stanou největšími hrdiny své generace. Představte si Sama, hobitínského zahradníka, jak bere útokem temnou věž a na její obránce působí jako velký elfí bojovník, který se zjevil ve svém hrozném hněvu. Nebo snad ještě lépe, jak útočí na Odulu, potomka Ungolianty. Tolkien to zachytil takto:¹

Sam nečekal a nerozmýšlel se, co má dělat, nebo zda je statečný, věrný či rozzuřený. S jekem skočil kupředu a uchopil Frodův meč do levé ruky. Pak zaútočil. Divoký svět zvířat nikdy neviděl zuřivější útok, kdy zoufalý osamělý tvoreček vyzbrojený maličkými zoubky skočí po rohaté tlustokožné věži, která stojí nad jeho padlým druhem.

Sam je pro mě v tomto úžasném eposu pravým hrdinou.

Odvaha také implicitně uznává, že každý z nás v životě narazí na těžkosti: přijdeme o kamaráda nebo o někoho ze

svých nejbližších, ztratíme práci apod. V každé z těchto situací se musíme stát většími, než pokládáme za možné. Opět se mi vybavuje jedna z mých oblíbených scén z *Pána prstenů*, kdy Frodo, Sam a Glum přijdou na kraj Mordoru.

Mrtvé močály a vyprahlá rašeliniště Zemí nikoho byly strašné, avšak země, kterou teď plíživý den zvolna odhaloval jeho uhýbajícím očím, byla mnohem odpudivější. I do Jezera mrtvých tváří snad někdy přišel hubený přízrak zeleného jara; sem však nemohlo jaro ani léto víckrát přijít. Zde nežilo nic, ani malomocné plísňe živící se hnilobou. Zející tůně byly zadušeny popelem a plazivými bahny, chorbě bělošedými, jako by hory vyzvrátily kal ze svých útrob na okolní země. Vysoké mohyly na prach rozdrčených skal, veliké kuzele zeminy spálené ohněm a poskvřněné jedy stály jako necudný hřbitov v nekonečných řadách, jež zvolna odhalovalo neochotné světlo.

Došli ke spoušti ležící před Mordorem, k trvalému pomníku temné dřiny jeho otroků, jenž měl přetrvat, až všechny jejich záměry zvetší; zem poskvřněná, nevyléčitelně chorá, leda by přišlo Velké moře a omylo ji zapomněním.

A přece ti tři jdou dál, ztratě naděje navzdory.

Druhá ctnost, uměřenost

Když uvažuji o uměřenosti, myslím na přijímání něčích obdarování i nedostatků. Myslím na trpělivost. Vybavuje se mi tu Elrondova Rada. Všichni tam mluví jeden po druhém, postupně se přidávají do hovoru a přispívají tak k moudrosti skupiny. Jakékoli společenství může dospět k pravdě, kráse a dobrotě jediné uměřeností a dialogem.

Třetí ctnost, spravedlnost

Tradičně spravedlnost znamená dávat každému, co mu náleží, tedy podobně jako v případě uměřenosti uznávat svou velikost (dary, které každému z nás propůjčil Bůh) i své nedostatky (koneckonců jsme všichni pádem porušené lidské bytosti, byť stvořené k Božímu obrazu). Spravedlnost prostupuje všechny Tolkienovy ságy.

Zvlášť se mu tu připomíná Aragornova vláda jako krále. Je tu jedna vedlejší

¹ Všechny úryvky z *Pána prstenů* jsou česky citovány z překladu Stanislavy Pošustové.

Piero del Pollaiuolo: Alegorie mírnosti (1470)

postava – moje oblíbená – jménem Beregonď, strážce Gondoru. Jasně porušuje svou přísahu Denethorovi, zkaženému a vyšinutému správci města, aby zachránil život Faramirovi. Tolkien poukazuje na to, že Beregonď udělal morálně a eticky správnou věc, ale zároveň tím porušil zákon. Musí být proto potrestán. Jeho trestem však je sloužit po válce o prsten jako Faramirův hlavní strážce. Spravedlnost je vykonána.

Čtvrtá ctnost, zodpovědnost

Zde se mi vybavuje úžasný rozhovor mezi Gandalfem a Frodem.

„Pověsti, které jsi slyšel, jsou pravdivé: skutečně znovu povstal a opustil svou baštu v Temném hvozdu a vrátil se do své staré pevnosti, do Temné věže v Mordoru. To jméno jste zaslechli i vy hobiti, jako stín na pomezí starých zkazek. Po každé porážce a odbytí přijme Stín jinou podobu a opět roste.“

„Rád bych, kdyby se to nebylo stalo zrovna za mých časů,“ řekl Frodo.

„Já taky,“ řekl Gandalf, „a každý, kdo se takového času dožije. Ale my o tom nerozhodujeme. Rozhodovat můžeme jen o tom, co udělat s časem, který nám byl dán.“

Přesně tak – a platí to nejen o Frodovi, ale o každém z nás. V každém oka-

mžiku každého dne se ve své báječné svobodné vůli rozhodujeme. Někdy se rozhodneme dobře, jindy špatně. Rozhodujeme se neustále. Sókratés, největší z Řeků, nás učil, že nikdy, za žádných okolností, nesmíme volit zlo. Zlý skutek i s těmi nejlepšími úmysly poskvrňuje dobro a poskvrňuje i samotnou naši duši.

Pátá ctnost, moudrost

V klasickém pojetí jde o schopnost volit mezi dobrem a zlem.

Šestá ctnost, přátelství

I myšlenka přátelství prostupuje každý aspekt Tolkienovy mytologie. Ať už jde o hluboké přátelství Bilba a Gandalfa, Froda a Sama, Legolase a Gimliho, nebo Smiška a Pipina, je jasné, že myšlenka kamarádství je Tolkienovi opravdu drahá.

Sám Tolkien měl dvě významné skupiny přátel. Jako dospívající patřil do jedné těsně provázané skupiny. Říkali si TCBS a zasvětili se obnově světa krásou. Bohužel ze čtyř členů TCBS, Tolkienových nejbližších přátel, byli dva roku 1916 zabiti v první světové válce a Tolkien sám taktak vyvázl z pekla bitvy na Sommě.

V dospělosti byl Tolkienovým nejlepším přítelem C. S. Lewis, největší křesťanský apologeta minulého století, autor *Narnie* a *Kosmické trilogie*. Mezi lety 1931 a 1949 se Tolkien a Lewis setkávali každé pondělní ráno, každé úterý na oběd a každý čtvrtek večer, kdy si navzájem předčítali svou prózu a poezii. Bylo to opravdu veliké přátelství.

Sedmá a poslední ctnost, úžas

Úžas vidíme v celé knize *Pán prstenů*. Ať už jde o úžas v Roklince, nebo v Lórieně, hobiti se neustále setkávají s tím, co je nádherné a vymyká se jejich chápání skutečnosti. Vybízí je to k tomu, aby se stávali většími, než původně byli nebo si mysleli, že být mohou.

Opět ale stojí za to obrátit se k samotnému textu, zvláště k popisu dalšího okamžiku – hluboko v Mordoru –, kdy se zdá, že jsou všechny naděje ztraceny.

Frodo vzdychl a usnul, málem než Sam domluvil. Sam bojoval s vlastní únavou, vzal Froda za ruku, seděl tam a mlčel, až padla hluboká noc. Pak se konečně vyplížil z úkrytu, aby neusnul, a vyhlédl. Zem se

zdála plná skřípání a praskání a pokradmých zvuků, ale neozývaly se žádné hlasy ani kroky. Vysoko na západě nad Ephel Dúath bylo noční nebe dosud matně bílé. Mezi tříští mraků nad černou skalní věží vysoko v horách spatřil Sam chvíli probleskovat bílou hvězdu. Její krása ho ranila do srdce, jak vzhlížel ze zavržené země, a naděje se mu vrátila. Vždyť jako jasný a chladný paprsek jím projela myšlenka, že Stín je koneckonců věc malá a pomíjivá: že světlo a vznešená krása trvají a Stín na ně nikdy nedosáhne. Jeho písnička ve věži byla spíš vzdor než naděje; tenkrát totiž myslel na sebe. Nyní ho na okamžik přestal trápit vlastní, a dokonce i Frodův osud. Zasoukal se zpátky do ostružin, lehl si Frodovi po boku, odhodil všechen strach a hluboce, pokojně usnul.

Tímto se dostáváme ke konci. Prosím vás, vážení čtenáři, abyste pamatovali na dvojí.

Zprv, každý z nás je jedinečně – neopakovatelně – stvořený k Božímu obrazu a jako chrám Ducha svatého.

Zadruhé, na každém rozhodnutí, které uděláme od této chvíle až do poslední vydechnutí, záleží.

Dovolte mi zakončit Tolkienovými vlastními slovy:

Mohli bychom tedy říct, že hlavním účelem života je pro každého z nás všemi prostředky, které máme, zvyšovat podle svých schopností naše poznání Boha a nechat se jím vést k chvále a díkům. Dělat to, co říkáme v Gloria in Excelsis: Laudamus te, benedicimus te, adoramus te, glorificamus te, gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam. Chválíme tě. Velebíme tě. Klaníme se ti. Oslavujeme tě. Vzdáváme ti díky pro tvou velikou slávu.

Bradley J. Birzer

The Imaginative Conservative

Přeložila Alena Švecová

Bradley J. Birzer
zakladatel *The Imaginative Conservative*
a spisovatel

NEOBYČEJNÉ PŘÍBĚHY OBYČEJNÝCH PACIENTŮ ANEB ČLOVĚČENSTVÍ PROŽITÉ V HOSPICI

Česká medicína ve 21. století je ověněna úspěchy skvělé operativy, transplantací orgánů, robotických postupů, biologické léčby, má vynikající výsledky v léčbě. Sledujeme také efektivitu výkonů, vytíženost přístrojů, obložnost, ekonomické toky...

Ale stejně všichni jednou zemřeme. Velká většina z nás bude před tím nějaký čas umírat. Kam se v té úspěšné medicíně ztratil člověk? Dostává se umírajícím v nemocnicích něhy, úcty, laskavosti, času na pacienta na konci jeho dní? Kde je naděje a hledání smyslu života? Tam někde hospice začínají. Začínají hledáním naděje. Absence naděje na konci života způsobuje velké bolesti. Zejména na duši. Jak řekl Václav Havel, naděje není přesvědčení, že něco dobře dopadne. Ale jistota, že něco má smysl bez ohledu na to, jak to dopadne.

V hospici je dobrá paliativní medicína podmínkou nutnou, ale zdaleka ne postačující. Kvalitní medicína je „servisním základem“ pro další péči. Pro péči vedoucí k zaléčení bolesti duševní, sociální a, ano, i duchovní, k usmíření s blízkými i se sebou samým, k odpuštění sobě i druhým, k nalezení smyslu života. Trefně tyto chvíle vystihl V. E. Frankl: „Jeden velký okamžik prožitý v závěru našeho života může dát zpětně smysl celému našemu životu.“ Poněkud méně poetičtější si lze představit chvíle, kdy přemítáte o hrůze a nevratného utrpení toho, když se s někým pohádáte a pak zjistíte, že to byla jeho poslední slova.

Dnes Vám přednesu několik skutečných příběhů. Okamžiků na konci života našich pacientů, kterými byli staří i mladí, chudí i bohatí, zbožní i ateisté, vzdělaní i prostí, lumpové i lidé ušlechtilí. Pěkně se o smyslu hospice vyjádřila jedna z našich prvních pacientek, která řekla, že hospic není poslední štací, ale poslední šancí...

Dva příběhy

Z dopisu pozůstalého... Rakovina střev. Po

Foto: Robert Huneš / FB

několika měsících progresu a neúspěšné léčby, nastává poslední fáze. Všichni to víme, ale vzájemně se přesvědčujeme, že to bude dobré. Přijíždím s otcem do okresní nemocnice. Krvácí do plen, špatně dýchá, je ve stresu. Sháním doktora, sestry si nás přehazují, telefonují, neví. Po hodině přichází našťavaná doktorka: co si myslíte, že jste tu sami, víte co musím vyřídit pacientů?

Následuje policejní výslech, konečně přijem na pokoj, kde se tísní šest starých pánů zjevně v těžkém stavu. Vlhký, močí a výkaly páchnoucí vzduch, někteří pacienti sténají, chrčí, mnozí určitě potřebují přebalit a umýt. Těla, jména, čísla diagnóz.

Dělá se mi špatně po několika minutách, loučím se, ještě se zastavím na sesterně s bonboniérkou, dvě sestřičky u kafe, za dveřmi zaslechnu „... ten nový příjem, ten dědek s rakovinou na čtyřce“. Další práce, protivná, špinavá, páchnoucí prá-

ce za pár šupů. Lítost, frustrace, bezmoc, hořkost, vztek, já, personál, pacienti.

Příští tři týdny denně hodinové návštěvy na kraji postele. Pocity viny (copak neumím tátovi zařídit ani důstojné umírání?). Dozvídám se o hospicu, mluvím se sestrou Anežkou a už podle hlasu vím, že jsem správně.

Přijíždíme do hospicu, z budovy vychází tři nebo čtyři sestřičky, pomáhají s nosítky, otevírají dveře, představují se jmény, podávají nám ruce. Říkají, že jsou rády, a když se jim podívám do očí, tak jsem si jistý, že jsou rády. Světlý, prostorný pokoj, velká koupelna, toaleta, televize, moderní polohovací postel, přistýlka pro doprovod. Vůně, květiny v oknech, obrázky na stěnách. Nevtravný zájem a úsměvy sestřiček. Odmítám kávu a kousám se do rtu, jestli se probudím.

Po dvou týdnech otec zemřel. Ráno,

Foto: Hospic sv. Jana N. Neumanna / FB

mezi druhou a třetí lžičkou Nutridrinku. Umřel tiše a neokázale, tak jaký byl po celý život. Jsem rád, že vím, jak umřel. Má matka, která byla celou dobu pobytu s ním, ho držela za ruku. Tak jako předtím 52 let.

Byl to můj táta, měl jsem ho rád. A když ležel na smrtelné posteli, neviděl jsem staré, zchátralé tělo, ale člověka plného lásky a radosti, práce a zodpovědnosti, zálib i starostí. Jsem moc rád, že stejně ho viděly i sestřičky a ostatní úžasní lidé v hospici. Jsem jim za to nevýslovně vděčný.

Následující příběh sepsala a prožila S. M. Františka, OSFGr., ošetřovatelka v prachatickém hospici. Pan Jiří S., narozen 1946, byl do hospice přijat s onkologickým onemocněním v závěrečné fázi života 29. 2. 2016. Ve svém životě se vždy projevoval jako asocíální živel, nepřizpůsobivý svému okolí. Celkem 20 let strávil ve vězení pro různé kriminální delikty. Poslední dobu žil jako bezdomovec. Po celou dobu pobytu v hospici se projevoval depresivně, neklidně, hrubě, uzavřený, odmítavý k jakékoliv pomoci. Těžko se s ním komunikovalo. Poslední dny, kdy se jeho zdravotní stav zhoršil, byl velmi neklidný, depresivní, nesmířený a arogantní. Často vyžadoval léky na uklidnění – Lexaurin.

V pondělí 14. 3. 2016 jsem měla pana S. na starosti. Již od rána jsem kolem něj běhala s různými potřebami. Ten den měl střevní obtíže a tak bylo nutné ho čtyřikrát osprchovat a uvést vše do pořádku. Sám pán byl z této situace velmi zneklidněn. Bylo zjevné, že ho něco vnitřně velmi tíží a svazuje. Spolu s kolegyněmi Soničkou

a Maruškou jsme došly k závěru, že si vyčítá svá minulá provinění. Přemýšlely jsme, jak se dostat k jeho vnitřnímu prožívání.

Při ranní hygieně jsem se snažila navázat kontakt pochvalou jeho dlouhých, zvláště vlasů i obdivem k jeho tetování. Bylo vidět, že pookřál. Snažila jsem se najít, co mu dělá radost. Humorem jsem se snažila mu ukázat, že jsem normální, obyčejná žena.

Celý den jsem tak zaplnila drobnými, obyčejnými pozornostmi a snažila jsem se mu ukázat, že mi záleží na jeho duševní pohodě.

V poledne odmítal jíst oběd, ale měl chuť na pomeranč a kafičko. Obojí jsem mu splnila. Nicméně byl stále neklidný.

Odpoledne jsem si k němu sedla na bobek a řekla: „Chcete sušenku?“ A on, docela odtažitě: „Ano.“ Pak jsem se ho ptala: „Vám někdo ublížil?“ A on: „Život.“ Když jsem se ho ptala a projevila o něj zájem, tak kousnul do sušenky s takovým gestem a výrazem ve tváři, který napovídal jeho hnůti, jako by chtěl říct: „Co ty, holčičko, víš o životě!“ Působil velmi uzavřeným dojmem. Bylo však vidět, že nad vším přemýšlí.

Odpoledne jsme s kolegyněmi přemýšlely, zda do „akce otevření se pana S.“ nezapojit Beny, která je hrubějšího ražení, a myslely jsme, že by na něj mohla více zapůsobit. Dle mínění kolegyně jsem já totiž spíš na ty milé babičky a s takovým hruběním si neporadím. Když Beny přišla, pán sice neklidně, ale spal. Viděly jsme to jako Boží znamení, že ještě nenastal ten pravý čas. Mši sv. v 16.00 ve zdejší kapli sv. Jana Pavla II. jsme s Beny obětovaly za pana S., aby si Boží milosrdenství i k němu našlo cestu.

Ideální situace nastala večer, když jsem mu přinesla večeri a nabídla mu, zda nechce nakrmit, neboť bylo vidět, že sám to už nezvládne. Tuto nabídku s povděkem přijal. Při krmení jsem s ním komunikovala a ptala se: „Na koho jste nejvíc naštvaný?“ A on: „Život mě nasral!“ Já: „Nasral?“ A on zůstal s otevřenou pusou na mě zírat, jaké slovo ze mě vypadlo, a řekl: „Všechno je na hovno!“ Zeptala jsem se: „A ublížil jste vy někomu a to vás tíží?“ A on zjihnul ve tváři: „Ublížil jsem a nedokážu si odpustit.“ Přestal jíst a já mu řekla: „Víte, mě opravdu zajímá to, co vás trápí. Mám o to zájem!“ „Vy, o mě máte zájem?“ s velkým údivem a dojetím v hlase řekl on. Nato jsem mu řekla: „Víte, pane S., Bůh vás neodsuzuje. Prosím, ani vy se neodsuzujte! On jediný zná hloubku utrpení ve vaší duši!“ On se na mě zadíval a tekly mu slzy. Byly jsme v úplném tichu. Pak mě objal a pošeptal: „Sestřičko, děkuju, otevřela jste mi oči.“ Tak jsem ho držela za ruku a on mě nechtěl pustit. Lehl si do klubička, moji ruku stále držel ve své, složil si ji pod hlavu, jako dítě ruku své matky. Celou dobu jsem se snažila ho hladit po tváři a říkala: „Bůh vás chtěl mít. Jediný Bůh ví, co prožíváte.“ A on: „Myslíte, že to ví?“ Já: „Ano, On už vám vše dávno odpustil. On to vše ví a také poslal svého Syna, který za každého z nás, tedy i za vás, ale i za mě, položil svůj život na kříži.“ A on: „Celý život jsem s ním zápasil a mluvil!“ A pak klidně usnul. Byl na něm vidět mír a pokoj, který se rozhostil v jeho tváři. A jak vím, spal klidně i celou noc a i druhý den tento klid z něj vyzařoval prý také. Další den pan S. zemřel.

Robert Huneš
www.dobratecka.cz

PhDr. Mgr. Robert Huneš MBA
prezident Asociace poskytovatelů
hospicové paliativní péče a ředitel Hospice
sv. Jana N. Neumanna v Prachaticích

SLOVO NA HRANICI

Dějiny nehybou rozpočty ani diplomaté. Dějiny hýbe Slovo. Ne každé – ale to, které tvoří. To, které zaznělo z úst Božích, když odděloval světlo od tmy. Slovo, které bylo na počátku. Které se stalo tělem. Které dalo smysl životu, řád světu a člověku důstojnost. A které se dnes musí znovu chránit, protože se ocitlo na hranici – kulturní, morální, možná i existenční.

Tímto Slovem byli vedeni i bratři ze Soluně. Cyril a Metoděj nepřinesli na Velkou Moravu jen písmo, ale klíč k pochopení člověka. Neosvětili nás ideologií, ale vírou. Nepřinesli „duchovní službu“, ale Boží zjevení – pravdu o člověku, o stvoření, o smyslu života i smrti. Věděli, že víra není folklor ani kulturní nadstavba, ale základní odpověď na všechny otázky, které má člověk v hloubi svého srdce.

Dnes se však tato otázka nahrazuje jinými: Kdo má právo na požehnání? Kdo může do manželství? Kdo smí rodit – a kdo nesmí žít? A zatímco se duchovní autority na Západě učí žehnat vztahům, které nemohou být plodné, Irsko mezi tím počítá bilanci šesti let legalizace potratů: více než 50 000 nenarozených dětí usmrcených v tichosti, bez pohřbu, beze slova. Slovy papeže Františka: „Nezachází se s nimi jako s lidskými bytostmi, ale jako s odpadky.“

Evropa, která kdysi porodila univerzity, dnes slaví bezdětnost jako životní styl. Ve většině zemí EU je více psů než dětí. Nejde přitom o ekonomickou nouzi, ale o kulturní rozhodnutí. Tři čtvrtiny manželství bez dětí nejsou náhoda – jsou to plody světa, který si už ani nepřeje pokračování.

A když někdo řekne: „Tohle je špat-

Foto: FB kardinála Dominika Duky

ně,“ je označen za tmáře. Nebo za nebezpečí pro demokracii.

A přece: někdo tu hranici brání. V nedávné kauze zakázali ve švýcarském městě Wohlen vstup na koupaliště lidem bez občanství. Nešlo o rasismus, ale o bezpečnost, pořádek, pravidla. A co následovalo? Vlna pohoršení z médií a evropských struktur. Ale také potlesk mnoha obyčejných lidí. Těch, kdo vědí, že obec není anonymní dav, ale domov.

Kardinál Dominik Duka byl v Nitře. V úvodu mše svaté se obrátil na věřící „s pokornou prosbou o odpuštění za ty pány, kteří mají pocit, že vás mohou poučovat o demokracii a svobodě“. Myslel tím některé mudrlanty z Čech, kteří se nebojí používat silná slova na výsledek demokratických voleb u našich sousedů. Ve své homilii pak připomněl, že cyrilometodějské dědictví stojí na třech pilířích: víře, liturgii a státnosti. Tři slova –

a přece celý obraz civilizace.

Víra, která není tradicí ze zvyku, ale smyslem. Liturgie, která není kulturní památka, ale účast na Božím životě. Slavení Eucharistie, kde Kristus vstupuje do našeho času. A konečně státnost. Ne ve smyslu správního aparátu, ale kulturní a duchovní identity.

Lev XIV. nedávno připomněl, že „kultura bez pravdy se stává nástrojem manipulace“. Věděl, o čem mluví. Je to totéž, co říkal Lev XIII., když před 140 lety obnovil cyrilometodějský kult: že národy bez pravdy se rozpadnou. A civilizace bez Boha – zhynou.

Nedávno otevřeli katolíci v Ománu nové pastorační centrum. Slovo se šíří i tam, kde bychom ho nečekali. Ale v Evropě – kde to všechno začalo – dnes svítí kontrolka: pozor, víra se ztrácí.

–zd–

MONITOR – publicistický čtrnáctidenník. ISSN 1214-8458. MK ČR E 15474.

Šéfredaktorka: Zdeňka Rybová. Redakční rada: Mgr. Roman Cardal, Ph.D.; P. Mgr. PhDr. Štěpán Filip, Ph.D., OP; Mgr. Andrej Kutarňa; Ing. Vojtěch Macek; prof. Tomáš Machula, Ph.D., Th.D.; Jan Šindelka; Mgr. Radim Ucháč. Teologický poradce: P. Mgr. Evermod Jan Sládek OPraem.

Vydavatel: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha, e-mail: redakce@rcmonitor.cz, http://rcmonitor.cz, číslo účtu: 2400089111/2010

Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.